

# МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИЙ КОДЕКС осіб, які працюють і навчаються в Одеському національному медичному університеті

## 1. Загальні положення

1.1. Морально-етичний кодекс (далі – Кодекс) є зводом положень, що визначають вимоги до осіб, які працюють та навчаються в Одеському національному медичному університеті (далі – ОНМедУ, університет), стандартів поведінки і взаємовідносин сторін, які включені в освітній процес. Кодекс складений згідно моральної суті ОНМедУ, норм медичної етики, спрямованих на ствердження добра, гуманізму, людяності, та загально визнаних норм етики, моралі, поваги до колег, держави і суспільства в цілому.

1.2. Метою даного Кодексу є всебічний і гармонійний розвиток осіб, які навчаються і працюють в ОНМедУ, сприяння співпраці і досягнення найвищих результатів у сфері професійної діяльності кожного члена університетського і студентського співтовариства.

1.3. Завданнями даного кодексу є:

- визначення правил поведінки, що сприяють формуванню соціальної самосвідомості як сукупності моральних цінностей в різних сферах спілкування;
- зміцнення корпоративної культури осіб, які працюють і навчаються в університеті, підтримка в студентському та університетському співтоваристві духу згуртованості, патріотизму, демократії, гордості за приналежність до ОНМедУ;
- створення максимально комфортних умов навчання і роботи, сприятливого психологічного клімату в освітньому середовищі університету;
- збереження і зміцнення престижу та іміджу ОНМедУ як вузу з стійкими етичними традиціями за рахунок формування в суспільній свідомості образу студента і співробітника університету як високоінтелектуальної, всебічно розвиненої та соціально корисної особистості.

1.4. Цей Кодекс є моральним орієнтиром і поширюється на всіх осіб, які:

- працюють і представляють університетське співтовариство: професорсько-викладацький і науковий склад, співробітники університетських клінік і науково-дослідних інститутів, адміністративно-управлінський, технічний персонал;
- навчаються на додипломному і післядипломному рівнях: студенти, докторанти, аспіранти, магістранти, клінінординатори, інтерни, стажери, курсанти, слухачі курсів та ін. (далі – студенти та особи, які навчаються на післядипломному рівні).

Основними моральними принципами всіх вищенаведених осіб повинні бути: гуманне ставлення до людей; повага до прав, честі і гідності іншої особи; порядність; чесність; правдивість; відповідальність і вірність прийнятим

зобов'язанням; принциповість. Усі повинні сприймати себе як відповідальних членів університетського та студентського співтовариства, пишатися своєю приналежністю до нього, слідувати моральним і етичним правилам і пам'ятати, що кожний вносить свій внесок у зміцнення іміджу і ділової репутації ОНМедУ.

## **2. Загальні обов'язки осіб, які працюють і навчаються в університеті**

2.1. Поважати права і гідність особистості. Взаємовідносини між студентами, особами, які навчаються на післядипломному рівні, викладачами і співробітниками повинні ґрунтуватися на взаємоповазі та спів-праці, тактовності і коректності, ввічливості та взаємодопомоги.

2.2. Являтися носіями високої культури, порядності, толерантності, сприяти моральному та культурному росту інших.

2.3. Піклуватися про дотримання корпоративних і суспільних інтересів. Слідувати нормам професійної та корпоративної етики, утримуватися від непродуманих заяв.

2.4. Сприяти ефективній роботі університету як навчально-науково-лікувального центру, що забезпечує процес отримання, передачі і широкого розповсюдження знань.

2.5. Показувати власним прикладом повагу до традицій, історії, символіки ОНМедУ, необхідність дотримання правил трудової та навчальної дисципліни згідно Статуту, внутрішнього розпорядку університету, даного Кодексу та інших нормативних документів.

2.6. Ставитися дбайливо до майна університету, стежити за чисто-тою і порядком на його території; не залишатися байдужим до порушення чистоти і порядку іншими.

2.7. Дотримуватися етичних норм в мові, поведінці, дотримуватися дрес-коду в вузі.

2.8. Пам'ятати про високий статус медичного університету, з честю і гідністю носити його і своєю працею виправдовувати високе звання викладача, співробітника, студента, слухача післядипломного навчання.

2.9. Займати принципову позицію у випадках порушення законодавства, Статуту університету та цього Кодексу.

2.10. Не допускати дискримінації викладачів, співробітників, студентів і осіб, які навчаються на післядипломному рівні, за національною, расовою, релігійною, гендерною та іншими ознаками в індивідуально-му порядку і в рамках діяльності суспільно-політичних і студентських організацій.

2.11. Підвищувати свою громадянську активність. Не вести політичну та ідеологічну агітацію, а також не займатися комерційною рекламою на території університету; не вести діяльності, що ставить під сумнів високий моральний статус викладача, співробітника, студента, слухача післядипломного навчання ОНМедУ.

2.12. Не вести антигромадську діяльність, яка дестабілізує порядок в університеті та поза його межами, не здійснювати дій, які суперечать Конституції, законодавству України.

## **3. Поведінка викладачів і співробітників**

У викладацькій діяльності:

- ставитися до роботи в ОНМедУ як до головного професійного обов'язку; підтримувати широку і глибоку компетентність у сфері наукових дисциплін, що викладаються;
- підтримувати високий рівень педагогічної кваліфікації;
- чесно і об'єктивно оцінювати знання, вміння і навички осіб, які навчаються;
- дотримуватися трудової дисципліни, утримуватися від використання мобільних засобів зв'язку на практичних заняттях і лекціях;
- не розголошувати стороннім особам інформацію, що стосується студентів, осіб, які навчаються на післядипломному рівні: дані про їх академічну успішність та особисті відомості, отримані в ході індивідуального спілкування;
- не вимагати і не приймати матеріальних цінностей або послуг за виставлення особам, які навчаються, оцінок чи за полегшене проходження ними процедур контролю знань, умінь і навичок;
- не вчиняти дій, які можуть бути кваліфіковані як вербальна або фізична агресія щодо осіб, які навчаються, залякування, переслідування;
- не допускати висловлювань, що принижують честь і гідність осіб, які навчаються, застосування грубої лексики по відношенню до них.

### 3.2. У науково-дослідній, експертній та лікувально-консультативній діяльності:

- віддавати свої сили, знання, досвід справі примноження наукових досягнень університету;
- проводити наукові дослідження відповідно до принципу відкритості отриманих наукових результатів для критики, повторної перевірки і використання іншими дослідниками;
- прагнути до максимального зменшення несприятливого впливу досліджень на людей, тварин і навколишнє середовище, дотримуватися принципів біоетики та екології;
- не вдаватися до плагіату, привласнення ідей з неопублікованих джерел;
- використовувати результати наукових досліджень своїх колег відповідно до прийнятих в академічному середовищі правил цитування і оформлення посилань;
- дотримуватися права співавторів;
- здійснюючи функції експерта або рецензента, прагнути до об'єктивної оцінки дослідницьких проектів і наукових робіт;
- дотримуватися конфіденційності неопублікованої інформації, отриманої в ході експертизи, рецензування або наукового керівництва;
- сприяти науковому зростанню осіб, які навчаються, а також придбанню ними навичок відповідального проведення наукових досліджень.

### 3.3. У адміністративно-управлінській і господарській діяльності:

- перешкоджати порушень професійної етики з боку інших членів співтовариства університету в цілому і співробітників адміністративного апарату університету зокрема;
- прагнути до ефективного розв'язання проблем університету та його окремих членів у найкоротші терміни;
- зберігати відкритість для громадського контролю свої діяльності;
- при прийнятті рішень зберігати неупередженість і керуватися виключно освітніми та науковими інтересами співтовариства університету;
- не приймати рішень, ґрунтуючись на анонімних або неперевірених даних.

#### 3.4. У відношеннях з колегами:

- зберігати ввічливе і шанобливе ставлення до колег в особистому спілкуванні і при публічному обміні думками, не підривати навмисно їх професійну репутацію;
- не вчиняти дій, які кваліфікуються як залякування, переслідування, вторгнення в приватне життя і образу, не поширювати неправдивої і компрометуючої інформації про колег;
- не допускати дискримінації колег на підставі соціального статусу.

#### 3.5. У відношенні до університету:

- поважати традиції та історію ОНМедУ;
- займаючись викладацькою, науково-дослідницькою, лікувально-консультативною та суспільно-корисною роботою за межами університету, не ставити під загрозу інтереси університету та виконання своїх професійних обов'язків;
- піклуватися про престиж ОНМедУ в галузі науки та інноваційної діяльності, відстоювати його інтереси з питань пріоритету, патентування та ін.

### **4. Поведінка осіб, які навчаються в університеті**

#### 4.1. У навчальній і науково-дослідній діяльності:

- прагнути отримувати глибокі знання в відповідній області: сумлінно вчиться, не пропускати заняття без поважної причини, брати участь у навчальній та науково-дослідній роботах;
- прагнути максимально використовувати надані можливості з придбання теоретичних знань і практичних навичок з обраної спеціальності;
- виконувати вимоги, передбачені розпорядком дня університету, навчальними програмами, в строго встановлені терміни;
- під час навчального процесу дотримуватися наступних правил:
  - при запізненні на заняття особа, яка навчається, повинна вибачитися і запитати у викладача дозволу увійти в аудиторію; викладач має право не впускати на заняття тих, хто запізнився;
  - не перешкоджати ходу навчального процесу; вимагати цього від інших;

- не використовувати сторонні і відволікаючі від навчання предмети (засоби зв'язку, розваги та ін); сигнал мобільного телефону повинен бути відключений; розмова по телефону під час заняття оцінюється як грубе порушення етичних норм;
  - не розмовляти голосно в приміщеннях університету і клінічних баз.
- особисто не використовувати і боротися з такими видами порушення навчальної дисципліни, як:
  - проходження процедур контролю знань підставними особами;
  - представлення в якості результатів власної праці матеріалів (рефератів, контрольних та дипломних робіт), взятих з Інтернет або з будь-яких інших джерел;
  - підробка і фальсифікація ділових документів, що мають пряме або непряме відношення до процесу навчання.
- поважати чужу інтелектуальну власність і дослідницький пріоритет, цитувати із зазначенням джерела матеріали, які використовуються при підготовці рефератів, курсових і дипломних робіт;
- не користуватися забороненими допоміжними матеріалами і технічними засобами при проходженні процедур контролю знань, умінь і навичок, спиратися виключно на отримані знання;
- не використовувати особистих, родинних та інших зв'язків для одержання більш високої оцінки або для того, щоб домогтися інших винятків із загального регулювання;
- не пропонувати винагород викладачам або адміністрації для того, щоб полегшити проходження процедур контролю знань, умінь і навичок або добитися інших виключень із загального регулювання;
- не вчиняти дій, що перешкоджають здійсненню навчального процесу.

#### 4.2. У відношеннях з іншими особами, які навчаються:

- вчитися працювати в команді і вибудовувати гармонійні міжособистісні відносини: допомагати своїм колегам у вирішенні проблем, які виникають, поважати однокурсників, студентів молодших курсів та інших факультетів;
- підтримувати в групі і університеті атмосферу доброти, дружби, взаємодопомоги і взаємної відповідальності; не завдавати шкоди роботі або зусиллям іншого студента;
- не допускати будь-яких форм приниження честі та гідності, фізичного та психічного насильства, нецензурної, лайливої мови, проявів дискримінації особи за статевою, соціальною, національною, релігійною та іншими ознаками;

#### 4.3. У відношеннях з викладачами і співробітниками університету:

- поважно ставитися до професорсько-викладацькому складу та інших співробітників університету;
- при зустрічі вітати викладачів і співробітників; при вході викладача в навчальну аудиторію вітати (прощатися) його стоячи без слів;

- взаємовідносини між студентами, викладачами та адміністрацією повинні ґрунтуватися на взаємоповазі і співробітництві, а також на загальноприйнятих нормах етики і безконфліктного пошуку компромісу;
- не вчиняти дій, які кваліфікуються як переслідування, вторгнення в приватне життя викладачів і співробітників, не допускати в спілкуванні з ними грубості, фамільярності, висловлювань, принижуючих їх честь і гідність;
- не поширювати неправдивої і компрометуючої інформації про викладачів і співробітників між собою та у засобах масової інформації.

#### 4.4. На офіційних заходах в університеті:

- утримуватися від гучних прояв емоцій, поважно ставитися до виступаючих на сцені;
- під час проведення офіційного заходу сигнал особистого мобільного телефону повинен бути відключений;
- при необхідності залишити захід до його завершення чекати паузи між виступами та йти, не привертаючи своїми діями уваги з боку виступаючих та інших глядачів;
- не вчиняти дій, що перешкоджають заходам, організованим або санкціонованим керівництвом університету.

#### 4.5. Поза стін університету:

- завжди і скрізь оберігати честь і гідність студента-медика;
- у всіх випадках критично ставитися до своїх вчинків, передбачати їх можливі наслідки, уникати ситуацій, які можуть завдати шкоди престижу та іміджу ОНМедУ;
- не з'являтися в громадських місцях в непристойному вигляді, не використовувати нецензурної лексики, не здійснювати непристойних дій, що ображають людську гідність і громадську мораль;
- коректно вести себе в громадському транспорті, поступатися місцем хворим і літнім людям, а також пасажирам з дітьми;
- під час поїздки в транспорті дотримуватися правил спілкування по телефону: користуватись ним у разі крайньої необхідності, коротко повідомляти співрозмовнику необхідну інформацію, приглушуючи тон голосу під час спілкування.

#### 4.6. У відношенні до університету в цілому:

- поважно ставитися до традицій, історії, символіки ОНМедУ;
- дбайливо ставитися до власності університету: до обладнання аудиторій, техніки, бібліотечних ресурсів;
- піклуватися про збереження чистоти в аудиторіях і на території університету, пам'ятати, що залишати будь-де жувальну гумку та інше сміття неетично;

- визнавати необхідною і корисною всяку діяльність, спрямовану на зміцнення системи студентського самоврядування, розвитку студентської творчої активності (науково-освітньої, спортивної, художньої і т. п.), на підвищення корпоративної культури та іміджу ОНМедУ.

#### 4.7. У становленні до себе:

- дотримуватись особистої гігієни і намагатися підтримувати себе в хорошій фізичній формі, вести здоровий спосіб життя;
- боротися з шкідливими звичками (палінням, застосуванням алкоголю, наркотиків) як власними, так і інших членів студентського співтовариства;
- як майбутній лікар, вести санітарно-просвітницьку роботу серед населення;
- пам'ятати правила етикету (пропускати вперед жінок, викладачів; першими вітатися з викладачами незалежно від того, навчаються чи ні вони у них та ін.);
- з повагою і пошаною ставиться до культурної спадщини своєї країни і сприяти його збереженню та примноженню;
- брати активну участь у житті держави, користуючись своїм правом обирати і бути обраним;
- не допускати зневажливих висловлювань і будь-яких компрометуючих дій по відношенню до символів державності інших держав;
- усвідомлюючи себе громадянином багатонаціональної держави, з повагою ставиться до всіх національних культур.

### **5. Загальні правила дрес-коду в університеті**

5.1. Статус ОНМедУ як вищого національного медичного навчального закладу передбачає певні вимоги до стилю одягу і зовнішнього вигляду (дрес-код) кожної особи, яка навчається і працює в університеті. Це налаштовує повагу один до одного, високопродуктивну працю і повноцінний навчальний процес з обох сторін; сприяє підтримці репутації та утвердженню іміджу і статусу університету як установи високої культури, моральності та професіоналізму.

5.2. Зовнішній вигляд членів університетського і студентського співтовариства повинен бути акуратним, стриманим, охайним.

5.3. Переважним стилем одягу є офіційно-діловий. Носіння особами, які навчаються, викладачами і співробітниками одягу, що не відповідає нормам навчального медичного закладу – спортивних костюмів, шортів, бриджів, майок, дуже коротких спідниць та іншого занадто відкритого, зухвалого або рваного одягу (відкритий живіт, глибоке декольте, розрізи, прозорий одяг та ін.), а також сланців, чоловіками взуття на голу ногу – не допускається, оскільки суперечить нормам лікарської етики і є ознакою зневажливого ставлення до пацієнтів, викладачів і колег.

5.4. Під час перебування на кафедрах, клінічних базах особи, які навчаються, і викладачі повинні дотримуватися професіонального дрес-коду, який передбачає медичну форму – халат і медичну шапочку тільки білого кольору,

бездоганно чисті, випрасовані. Для викладачів хірургічного профілю замість халата допускається медичний брючний костюм.

5.4.1. Для студентів на клінічних кафедрах обов'язковими є, крім халата і медичної шапочки білого кольору, змінне взуття на стійкій миючій підошві або бахіли, маска.

5.4.2. Відсутність встановленої медичної форми (або часткова відсутність) вважається порушенням дисципліни.

5.4.3. Сприяти підвищенню ефективності роботи носінням бейджів, що вказують прізвище, ім'я, по батькові та посаду співробітника.

5.4.4. Крім медичної форми, до зовнішнього вигляду учасників навчального процесу пред'являються такі вимоги: волосся повинне бути чистим, мати охайний вигляд, акуратно заправленими під медичну шапочку; чисті руки з коротко підстриженими нігтями, неяскавий манікюр. Не слід використовувати об'ємні, яскраві прикраси, зухвалий макіяж; забороняється пірсинг, видимий татуаж, у чоловіків серги, браслети.

5.5. В приміщеннях кафедр і клінік не допускається носіння інших головних уборів.

5.6. У місцях загального користування (ректорат, деканати, пункти громадського харчування тощо) особи, які навчаються, викладачі повинні знаходитися в звичайному одязі, без медичної форми.

## **6. Відповідальність за невиконання положень Кодексу**

6.1. Виконання даного Кодексу забезпечується на основі морального самоконтролю кожного члену університетського, студентського співтовариства. Кожен зобов'язаний дотримуватися даного Кодексу і при виявленні порушень спробувати припинити їх власними силами.

6.2. Відповідальність та контроль за дотримання даного Кодексу несуть керівники підрозділів, кафедр, деканатів, старости груп, курсів, голови студентських рад факультетів тощо.

6.3. Щодо осіб, які допустили порушення правил і положень цього Кодексу, можуть застосовуватися моральний осуд (публічне обговорення тощо), заходи адміністративної, цивільно-правової, кримінальної відповідальності залежно від систематичності і тяжкості порушень та законодавства України.